

IDENTIFICAREA ȘI ANALIZA RECENTELOR REVENDICĂRI UNIVERSALE ȘI PARTICULARE LEGATE DE IERUSALIM „DREPT CAPITALĂ A ISRAELULUI” ÎN DECLARAȚII OFICIALE ISRAELIENE ȘI PALESTINIENE

Dr. Ecaterina MAȚOI

*Director de programe la Middle East Political and Economic Institute, București
10.55535/GMR.2023.4.18*

În urmă cu câțiva ani, Statele Unite ale Americii au recunoscut oficial Ierusalimul drept capitală a Israelului, iar la scurt timp, misiunea diplomatică americană a fost mutată de la Tel Aviv la Ierusalim/Al-Quds¹, deși, pe plan internațional, decizia a fost puternic criticată și întâmpinată cu proteste pe mai multe planuri. Inițiativa americană a fost adoptată ca atare de alte țări care sprijină politica americană de peste Ocean, în timp ce politicienii israelieni și palestinienii au primit un nou subiect de confruntare, cel puțin la nivelul discursurilor și al declarațiilor oficiale. În consecință, scopul acestei cercetări este de a identifica și analiza revendicările universale și particulare legate de orașul istoric Ierusalim/Quds în declarații oficiale israeliene și palestiniene de la începutul secolului al XXI-lea, în discursuri sau declarații oficiale selectate ale următorilor politicieni israelieni și palestinieni: Naftali Bennet, Benjamin Netanyahu, Ismail Haniyeh și Khaled Meshaal, utilizând analiza de discurs pentru a identifica la ce tip de tehnici și argumente au recurs personalitățile politice analizate în discursurile lor, pentru a-și convinge și influența, astfel, audiența.

Cuvinte-cheie: Palestina, analiză a discursului, Hamas, Israel, autodeterminare.

¹ Prin prezenta, se reconfirmă faptul că orice date sau termeni utilizați în această cercetare nu aduc atingere statutului sau suveranității asupra oricărui teritoriu, delimitării frontierelor și limitelor internaționale și denumirii oricărui teritoriu, oraș sau zonă. (n.a.)

INTRODUCERE

Anul 1948 din calendarul gregorian reprezintă un an în care cel puțin două evenimente concurente s-au intersectat în istorie: proclamarea statului Israel și *an-Nakba*, adică *Catastrofa Palestiniană*. Deși calendarul gregorian este cel mai utilizat în zilele noastre, acesta nu este singurul calendar utilizat în întreaga lume. De fapt, anul lunar ebraic 5784 *Anno Mundi* (din latină, pentru Anul Lumii) a început la 15 septembrie 2023 (calendarul gregorian), iar anul lunar musulman 1445, observat și în Teritoriile Palestiniene Ocupate, a început la 19 iulie 2023 (calendarul gregorian). Aceasta este doar una dintre multele situații în care simplificarea declarațiilor bazate pe o afirmație „bine cunoscută” sau „larg acceptată” nu cuprinde întregul sens al unei date, al unui eveniment sau al unei declarații.

Din această perspectivă, prima ipoteză calitativă a cercetării actuale este că teoria larg acceptată, fie ea populară sau științifică (verificată prin date și/sau experimente), poate fi limitată de constrângerile de fond, de aria geografică, temporală, precum și de numărul și nivelul de interes al destinatarilor, prin urmare nu este „universal” acceptată. Iar simplul fapt că dimensiunea universului nu este cunoscută cu precizie este un alt motiv pentru a face distincția între afirmațiile absolute/„universale” și afirmațiile particulare/condiționate.

Prin urmare, este important să se stabilească ce cadru teoretic poate fi utilizat pentru a evalua revendicările celor două părți implicate într-unul dintre cele mai lungi conflicte din epoca modernă, care durează din 1948, în special atunci când revendicările sunt dinamice în timp și direcțiile lor sunt, de asemenea, în evoluție. În prezent, terminologia engleză este „larg acceptată” în cercetarea științifică la nivel internațional. Termenii săi au fost adoptați în multe domenii, cum ar fi politica, securitatea, dreptul, dar sensul și evoluția lor istorică pot fi legate de evenimente sau contexte. Asocierea termenilor existenți cu noile evoluții poate fi justificată și considerată legitimă din diverse motive contextuale (comoditate, nevoi particulare/temporale etc.), în timp ce dezvoltarea de noi termeni pentru a descrie în alt mod contexte existente sau recente poate fi asociată cu inovarea lingvistică.

De exemplu, termenul relativ cunoscut de „neutralitate” este des întâlnit în discursul politic și reprezintă „poziția unui stat care nu este parte la un război...”.

În același timp, „*neutralism*” nu reprezintă „*declarația de neutralitate, ci mai degrabă practica de a arăta intenția de a rămâne neutru în orice eventual conflict...*”. (Scruton, 2007, pp. 472-473).

Astfel, a doua ipoteză calitativă este că unitățile de limbaj, adică cuvintele sau expresiile, nu sunt întotdeauna reprezentative pentru toate conceptele și toate implicațiile adoptării unui concept. Dimpotrivă, unele concepte necesită studii aprofundate sau o listă lungă de clarificări pentru a le utiliza în anumite contexte, ceea ce nu este întotdeauna practic sau fezabil. Cu toate acestea, reducerea conceptelor și a implicațiilor de fond la unități de limbaj pentru a comunica eficient este o practică tipică și nu include întotdeauna toate implicațiile sau asocierile. Și nici nu le exclude întotdeauna. În general, discursurile argumentative au ca scop convingerea publicului, mobilizarea și motivarea la nivel individual, dar efectul lor poate fi de scurtă sau de lungă durată, iar efectele secundare pot fi legate de susținerea sau de direcționarea deciziilor și acțiunilor la nivel de comunitate sau de stat. Din perspectiva unui cadru de comunicare constructiv, singura alternativă la un discurs dominat de clarificări excesive de fond asupra termenilor implică clarificări sau comunicări suplimentare. Revendicările conflictuale au fost nuanțate și instrumentalizate în multe perioade istorice și în multe locuri din întreaga lume. Trebuie remarcat faptul că, în prezent, instrumentele de influențare, de propagandă sunt mult mai avansate decât în urmă cu trei milenii, iar raza lor de acțiune este mai mare, dar, în același timp, atenția și disponibilitatea societăților de a digera informația au devenit mai fragmentate.

Avalanșa de informații, schimbările dese ale discursului și ale afirmațiilor, nenumăratele încercări de a redefini sau de a transforma istoria în armă în scopuri politice, în loc să o mențină strict ca pe o știință care servește cu eleganță societățile și contribuie la îmbogățirea științei, toate acestea pot crește motivația, dar determină și o decuplare a segmentelor de populație de sursele de presiune informațională, deoarece conexiunile cuvinte-concepte pot reprezenta o sursă de interpretare infinită.

În prezent, conflictul pentru controlul teritoriilor din Palestina istorică (termen utilizat în același sens în care a fost folosit „*Palestina*” în Declarația Balfour, nu în definițiile ulterioare) nu este nou. Faptul că Declarația Balfour a utilizat termenul „*Palestina*” și nu alți termeni, precum „*Țara Sfântă*”, „*Țara Promisă*”, reprezintă un document istoric care contează ca unul dintre elementele importante care au contribuit la evoluțiile din 1948. Dacă termenul a fost utilizat corect sau nu

sau dacă a fost corect din punct de vedere istoric sau nu, nu reprezintă direcții de cercetare în acest articol. Natura și amploarea conflictelor au evoluat din cele mai vechi timpuri, de la comunitățile dispersate la Imperiul Persan, Imperiul Roman și Imperiul Otoman, la dominația colonială britanică și franceză, urmate de cele două războaie mondiale și de evenimentele din 1948. Prin urmare, istoria joacă un rol major și reprezintă o sursă importantă de afirmații legate de conflictul israeliano-palestinian. Unul dintre cele mai recente concepte introduse în conflict a fost legat de statutul Ierusalimului, un oraș legat atât de interesele evreiești, precum și de cele creștine și musulmane. Cu toate acestea, în Knesset-ul israelian a fost adoptată o lege care prevede că „*Ierusalimul, complet și unit, este capitala Israelului*” (Woolf, 2018) și, imediat după aceea, Mahmoud Abbas a afirmat că „*eternul*” „*Ierusalim va fi capitala veșnică a statului Palestina*” (Wafa News Agency, 2018).

Având în vedere istoria și diversitatea populației, pentru Ierusalim, un oraș care poate fi lipsit de deplinătate și unitate din anumite unghiuri de observație la cinci ani după ce au fost adoptate legi și alte poziții, astfel de afirmații trebuie analizate în detaliu. Aspectele legate de relativitatea revendicărilor istorice sunt multiple. „*Istoria civilizației umane*” este uneori considerată a fi început cu primii oameni sau cu precursorii lor. Primele inscripții cunoscute datează de acum 30.000 de ani, ceea ce ar putea fi o altă piatră de hotar sau un criteriu important pentru definirea începutului civilizației. Conform unor texte sau credințe religioase actuale, este posibil ca lumea să fi început acum șase milenii. Perioada dinastică timpurie a Egiptului Antic a început acum mai bine de cinci milenii, dar civilizația mesopotamiană/sumeriană a precedat-o, cu siguranță sub o altă formă. Declarația esențială că toate aceste afirmații sunt făcute pe baza unor date limitate și că descoperirile viitoare pot schimba părți sau întreaga înțelegere a unui subiect istoric fundamental poate lipsi și poate fi considerată evidentă.

Deși aceasta este o presupunere legitimă în cadrul procedurilor științifice, extragerea unor părți din informațiile științifice și crearea sau alimentarea unor mituri populare care se îndepărtează de dovezile științifice inițiale sunt evoluții problematice care nu pot fi abordate pur și simplu. Libertățile individuale, dreptul de a se asocia și de a împărtăși valori și gânduri sunt doar câteva argumente care impun prudență atunci când se evaluează afirmațiile legate de subiecte de interes general. Indiferent de statutul juridic sau de aplicarea la nivel societal a unor convenții fundamentale precum Declarația Universală a Drepturilor Omului în diferite țări, percepțiile individuale pot să difere semnificativ în cadrul aceleiași societăți sau în societăți diferite.

În același timp, ipotezele de bază ale celei de-a patra revoluții industriale, inclusiv ale inteligenței artificiale (AI), sugerează că o tehnologie câștigătoare (care este vastă, dar care, în cele din urmă, oferă o soluție unică/standardizată/educată într-un anumit caz și la un moment precis) va înlocui miliarde de percepții și rezultate umane cu rezultatul celei mai bune învățări, înțelegeri, raționamente și interacțiuni. Aceste evoluții dau de înțeles că generalizările de opinii pot compromite diversitatea și, prin urmare, nu sunt afirmații universale, numind o opinie „reprezentativă” la fel de bine, iar noile tehnologii pot înlocui opțiunea de a diverge în opinii cu răspunsuri standardizate la un moment dat. *Două aspecte importante sunt luate în considerare în continuare în ceea ce privește afirmațiile legate de Palestina istorică:* a). relația sensibilă dintre percepțiile legate de acest teritoriu și datele istorice științifice așa cum au fost prezentate de istorici și b). evoluția istorică a afirmațiilor legate de controlul politic/administrativ al (nu prezența în) teritoriului din Palestina istorică. Faptul că cruciadele organizate în principal de actori europeni pentru a „recupera” terenuri în Palestina istorică și în Orientul Mijlociu s-au încheiat cu preluarea întregii regiuni de către Imperiul Otoman pentru multe secole indică în mod clar posibilele efecte secundare ale epuizării resurselor în confruntări de lungă durată.

SPAȚIUL REVENDICĂRILOR ȘI UNITĂȚILE DE ANALIZĂ

Ca și în cazul revendicărilor privind eternitatea Ierusalimului de către o parte sau alta, discursul politic a atins un ton pronunțat. Pe lângă sensul teologic creștin, „universalismul” este definit în literatura de specialitate privind gândirea politică și drept „credința în principii universale valabile de guvernare și drepturi individuale, de obicei întemeiate pe o teorie a naturii umane universale” (Scruton, 2007, p. 712).

Scruton menționează doctrine universaliste precum socialismul internațional, drepturile omului și legea morală a lui Kant, cărora li se opun „particularismul național” și unele tipuri de conservatorism.

Un alt concept înrudit care poate fi utilizat pentru a caracteriza pretențiile este cel de „absolut”, asociat de Scott John Hammond cu „principiile universale, obiective, realismul moral” (Hammond, 2009, p. 1).

Definiția se referă, de asemenea, la termeni precum „principii morale și politice transcendente”, „justiție transcendentă”, „realitate eternă și esențială care stă la baza tuturor lucrurilor”, „principii absolute obiective”, „lege care este în sine și există prin natură”, „înțelepciune divină”, „rațiune dreaptă” etc., așa cum se menționează în literatura citată.

Scruton prezintă „particularismul” (Scruton, 2007, p. 712), ca fiind opusul universalismului. Pentru această cercetare, particularismul poate reprezenta caracteristica unei afirmații care nu este valabilă în mod continuu în timp, deși pretinde acest lucru prin declararea sau omiterea unui interval de timp, nu este valabilă în mod continuu în spațiul menționat și nu este reprezentativă pentru întreaga populație reprezentată. Deoarece luarea deciziilor politice și anumite poziții guvernamentale în statele democratice westfaliene sunt determinate prin intermediul majorităților, aceste sisteme nu sunt, în general, preocupate de identificarea, ci de reprezentativitate, care poate fi reprezentativă, dar nu universală/absolută a voinței politice. Mai mult, recente demersuri pentru o mai bună luare în considerare a drepturilor minorităților și a dinamicii descentralizării în cadrul statelor confirmă faptul că deciziile bazate pe majorități reprezintă un pilon, dar nu întreaga soluție pentru eforturile politice.

Clasificarea fie ca revendicare universală, fie ca revendicare particulară a diverselor concepte din unitățile de analiză prezentate mai jos nu este exhaustivă, adică nu abordează întregul set de aspecte legate de revendicările privind Palestina istorică, dar urmărește să identifice posibilele elemente ale revendicărilor care fie nu sunt menționate, fie nu sunt luate în considerare. În plus, cercetarea va examina dacă în sursele documentare analizate există neconcordanțe în ceea ce privește mesajele transmise. Analiza discursului va fi utilizată pentru a identifica revendicările, iar analiza elementelor acestora va fi în esență comparativă.

Unitățile de analiză sunt prezentate în *tabelul 1*. Toate videoclipurile, transcrierile reprezintă surse primare, în timp ce articolele de ziar sunt considerate surse secundare, de aceea se ia în considerare o posibilă părtinire a autorilor în reprezentarea informațiilor primare. Printre acestea se numără interviuri cu fostul prim-ministru al Israelului, Naftali Bennet, fostul și actualul prim-ministru al Israelului, Benjamin Netanyahu, fostul lider al Hamas, Khaled Meshaal, și actualul președinte al Biroului politic al Hamas, Ismail Haniyeh. Materialele selectate au fost considerate suficiente pentru a identifica cele mai relevante și populare revendicări privind teritoriile Palestinei istorice și Ierusalimul, care concurează în principal în direcții discursive similare. Selecția nu minimizează vocile moderate sau mai puțin conflictuale, ci se concentrează mai degrabă pe ceea ce are un potențial mai mare de a încetini un potențial proces de pace.

Materialele selectate se concentrează pe declarații sau apariții publice ale liderilor israelieni sau palestinieni în limba engleză. Unele dintre acestea sunt interviuri standard din rețelele media, în timp ce V08 sau V09 combină elemente biografice cu poziții pe teme de interes public.

Tabelul 1. Surse primare și secundare selectate pentru analiza revendicărilor recente privind Palestina istorică/Ierusalim (unități de analiză)

Nr.	(Speaker/ Vorbitor principal)	Titlul	Postat pe (canal)	Lungime	LinK - YouTube
V01	Naftali Bennet	Bennett la CNN: „Mai întâi învingeți teroarea și apoi vorbiți despre pace”	22.11.2012 (Naftali Bennet)	4 min. 11 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=W2E1dhe_Z5k
V02	Naftali Bennet, Tim Sebastian	Bennett vs. Sebastian: „Lupta pentru Israel într-un interviu dușmănos”	08.11.2015 (Naftali Benner)	25 min. 35 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=heW_JCW_MUNg
V03	Naftali Bennet, Mehdi Hassan	Ministru israelian: Biblia spune că Cisordania este a noastră – UpFront	24.02.2017 (Al Jazeera (engleză))	16 min. 06 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=Png17wB_omA
V04	Naftali Bennet	Bennett la BBC HardTalk îl apără pe Netanyahu și Ierusalimul: „Palestina” este un stat fals	18.12.2017 (Naftali Bennet)	22 min. 47 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=K9uaZd5GX5U
V05	Naftali Bennet, Christiane Amanpour	Bennett pentru Amanpour de la CNN: „Dai glas unei minciuni”	20.04.2022 (Naftali Benner)	14 min. 48 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=zWyGevkGU8
V06	Benjamin Netanyahu	Benjamin Netanyahu: „Dumnezeu să binecuvânteze Ierusalimul, capitala eternă și indivizibilă a Israelului”	14.05.2018 (France24 e- engleză)	28 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=NXvJjsS77C4
V07	Benjamin Netanyahu	Netanyahu spune că palestinienii ar trebui „să renunțe la fantezia că vor cuceri Ierusalimul” (HBO)	15.05.2018 (VICE News)	05 min. 08 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=whJf2NsC-cc

Nr.	(Speaker/ Vorbitor principal)	Titlul	Postat pe (canal)	Lungime	LinK - YouTube
V08	Benjamin Netanyahu, Matt Crouch	Benjamin Netanyahu: Viitorul Israelului și starea Orientului Mijlociu Laude la TBN Israel	29.11.2022 (TBN Israel)	55 min 48 sec	https://www.youtube.com/watch?v=sRuzueJyPgU
V09	Benjamin Netanyahu, Jordan B Peterson	Are Israelul dreptul de a exista? Premierul ales Benjamin Netanyahu PE 311	05.12.2022 (Jordan B Peterson)	1h 28 min. 10 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=4OcaMRLTyGI
V10	Benjamin Netanyahu, Piers Morgan	Piers Morgan vs. Benjamin Netanyahu Interviul COMPLET cu premierul israelian	27.02.2023 (Piers Morgan Necenzurat)	34 min. 54 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=O17MP7qE24
V11	Khaled Meshaal, Jamal Elshayyal	Discuție cu Al Jazeera - Khaled Meshaal: „Lupta este împotriva Israelului, nu a evreilor”	07.05.2017 (Al Jazeera- engleză)	24 min. 45 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=gDf_DvTPQgQ
V12	Khaled Meshaal	Khaled Meshaal, liderul senior al Hamas, vorbește cu MEE	25.05.2021 (Middle East Eye)	30 min. 31 sec.	https://www.middleeasteye.net/news/palestine-hamas-khaled-meshaal-movement-leads-struggle
A13	Khaled Meshaal, Bestoon Khalid	Fostul lider Hamas discută cu Rudaw despre atacurile cu rachete, Orientul Mijlociu (Transcript, engleză)	07.04.2022	-	https://www.rudaw.net/english/interview/07042022 (sursă primară)

Nr.	(Speaker/ Vorbitor principal)	Titlul	Postat pe (canal)	Lungime	LinK - YouTube
A14	Ismail Haniyeh	Viitorul Ierusalimului: Liderul Hamas, Ismail Haniya, se adresează Ierusalimului	07.12.2017	30 min. 05 sec.	https://www.youtube.com/watch?v=XHPPrD2dyVE
A15	Ismail Haniyeh, Autori: Dana Khraiche and Gwen Ackerman	Hamas face apel la o intifadă împotriva Israelului după declarația lui Trump privind Ierusalimul	07.12.2017	-	https://time.com/5053804/hamas-intifada-jerusalem-israel-trump/ (sursă secundară)
A16	Ismail Haniyeh / Autor: Aaron Boxerman	Hamas salută „victoria în bătălia pentru Ierusalim” după atacul asupra centrului Israelului	12.05.2021	-	https://www.timesofisrael.com/hamas-hails-victory-in-battle-for-jerusalem-after-onslaught-on-central-israel/ (sursă secundară)
A17	Ismail Haniyeh / Autor: Sally Ibrahim	Șeful Hamas spune că nu are garanții că nu va escalada împotriva Israelului	30.05.2022	-	https://www.newarab.com/news/hamas-gives-no-guarantees-not-escalate-against-israel (sursă secundară)
A18	Ismail Haniyeh / Autor: Jack Mukand	Liderul Hamas amenință Israelul cu privire la „planurile” pentru Muntele Templului	14.12.2022	-	https://www.timesofisrael.com/hamas-political-chief-issues-warning-against-zionist-plans-for-temple-mount/ (sursă secundară)

PRINCIPALELE REVENDICĂRI IDENTIFICATE ȘI IDENTIFICAREA LOR ÎN SPAȚIUL UNIVERSAL-PARTICULAR

Eșantionarea revendicărilor a fost realizată prin citirea și vizionarea repetată a materialelor din *tabelul 1*. Într-o fază primară, au fost selectate peste 150 de afirmații distincte, unele dintre ele reprezentând instanțe similare ale aceleiași afirmații (practice, aceeași afirmație în ceea ce privește contextul, direcția, cuvintele și conceptele utilizate). Într-o etapă secundară, revendicările au fost consolidate, iar cele care s-au repetat cel mai des și care sunt considerate baza pentru acțiune de către o tabără sau alta au fost selectate și prezentate mai jos. Ordinea de analiză a revendicărilor este aleatorie.

Ca fundal general al revendicărilor, termenii „*conflict*” și „*război*” apar în mod repetat și se referă la o situație de lungă durată. Definiția oferită de Scruton va fi utilizată pentru a face distincția între „*conflict*” și „*confruntare*”, cea din urmă fiind „*punctul unui conflict între două interese, când toate formele de conciliere, mediere, arbitraj, adjudecare și negociere au fost lăsate deoparte și când forța este recunoscută de ambele părți ca fiind singura cale de acțiune rămasă*” (Scruton, 2007, p. 127). Se consideră că, de-a lungul întregului conflict, perioadele de confruntare au alternat cu perioade de încercări de negociere sau de căutare a medierii/arbitrării care ar fi putut opri confruntările. De asemenea, tonul de confruntare adoptat în unele discursuri este specific conflictelor și a fost probabil menit atât să motiveze propria tabără, cât și să încerce să descurajeze tabăra opusă. O astfel de caracteristică a discursului (public) este admisă, de exemplu, de Khaled Meshaal în sursa A13 (*tabelul 1*): „...*Dar unele diferențe se fac simțite în modul în care se fac remarcile, astfel de remarci provoacă uneori unele persoane, unele remarci ar putea fi excesive sau greșite – recunoaștem acest lucru*”. Ambele tabere, dar aparent mai mult reprezentanții israelieni, utilizează terminologia legată de „*teroare*” și „*terorism*” în discursurile lor publice. Având în vedere posibilele implicații juridice ale unei astfel de terminologii și alte aspecte, cum ar fi, de exemplu, Comitetul Internațional al Crucii Roșii, care consideră că, „*din punct de vedere juridic, nu există un RĂZBOI CONTRA TERORISMULUI*” (ICRC, 2015), se ia în considerare o definiție simplă: „*crearea intenționată a fricii și a disperării pe scară largă prin violență de tip aleatoriu și arbitrar*” (Scruton, 2007, p. 685) (fără nicio implicație sau sugestie juridică de orice fel), așa cum este definit de Scruton. Această abordare conservatoare nu diminuează niciun fapt, fie că este revendicat sau confirmat, ci permite concentrarea asupra naturii revendicărilor mai degrabă decât asupra interpretării a oricăror posibile încadrări greșite.

REVENDICĂRI LEGATE DE ISTORIE ȘI DE IERUSALIM

Afirmațiile legate de istoria și populația regiunii apar foarte des în discursurile selectate ale liderilor israelieni și pot fi considerate un pilon al argumentării legate de conflictul cu palestinienii. Acestea au fost identificate practic în majoritatea videoclipurilor (V01, V02, V03, V04, V05, V07, V08, V09, V10).

Prezența (continuă), din cele mai vechi timpuri, a evreilor în Palestina istorică, Iudeea, Samaria este una dintre revendicările asociate cu proclamarea statului Israel în 1948 (considerată de palestinieni ca determinând an-Nakba): „*Suntem aici de mii de ani*” (V01), „*Pământul Israelului a fost întotdeauna evreiesc de mii de ani și va fi întotdeauna evreiesc*”, „*Acesta a fost pământul nostru de aproximativ 3.800 de ani, înainte ca islamul să vină pe lume*” (V03) etc. Există cel puțin trei aspecte care necesită clarificări vizavi de prezența evreiască pe teritoriu:

a) Nu se precizează ce s-a întâmplat înainte cu 3.800 de ani în urmă. Sau înainte de primul an Anno Mundi. Afirmația că pământul era sterp/pustiuit înainte de *Mișcarea sionistă* din secolul al XIX-lea poate fi invocată și în această situație, dar, dat fiind faptul că este utilizată pentru a cere recunoașterea internațională a suveranității asupra unui teritoriu, dovezile factuale trebuie să fie convingătoare: unele cronologii sunt puse la îndoială de către persoanele chestionate, mai ales în cazul premierului Netanyahu, iar o clarificare a motivului pentru care perioada aleasă este cea mai relevantă ar putea ajuta.

b) Continuitatea prezenței invocate în unele declarații este confundată cu controlul politic asupra teritoriului și nu reușește să ofere o descriere exactă a „prezenței”: „(„Trăind aici”) a continuat aproximativ până în secolul 6-7 după nașterea lui Iisus Hristos. Pierderea pământului nostru a avut loc atunci când au avut loc cuceririle arabe, ei au făcut ceva ce nici un alt cuceritor... au început să pună stăpânire pe pământul fermierului evreu, au adus colonii militare care au pus stăpânire pe pământ...” (V09). O astfel de afirmație lasă să se înțeleagă că teritoriul nu s-a aflat sub controlul continuu al liderilor politici evrei, ceea ce nu contrazice afirmația prezenței continue, dar afirmația „*Țara lui Israel a fost întotdeauna evreiască...*” (V03) poate necesita clarificări dacă se consideră că un teritoriu „aparține” entității conducătoare: individ, comunitate sau națiune. Dacă nu se consideră că un teritoriu aparține entității conducătoare, iar Israelul revendică acest teritoriu, atunci nu este clar care este baza pentru revendicarea terenului;

c) Dintr-o perspectivă conservatoare, se presupune că o prezență continuă poate fi prezența în orice moment a cel puțin unei persoane considerate strămoș al cetățenilor israelieni de după 1948. Dacă această definiție teoretică a „prezenței”

ar fi acceptabilă, atunci revendicarea prezenței ar putea fi considerată în cele din urmă ca fiind universală. În plus, aceasta ar permite să se revendice o prezență continuă, dar nu într-o manieră precisă, ca să se revendice o anumită exclusivitate culturală și civilizațională pe un teritoriu precis. Exclusivitatea istorică a prezenței și/sau a controlului asupra teritoriului (doar o entitate prezentă, nu mai mult) sau cel puțin dominația asupra acestui teritoriu ar trebui să fie demonstrată pentru a ridica o pretenție universală.

Cu toate acestea, declarațiile din sursele analizate indică în mod clar faptul că nici măcar cei mai puternici susținători israelieni ai afirmației privind *prezența* nu susțin o astfel de teză. Discursurile par să cuprindă mai degrabă o sumă de argumente discursive decât un tratat concis care să demonstreze o prezență continuă și o dominație a zonei ca argumente convingătoare în revendicarea suveranității universale asupra teritoriului în cauză.

Raționamentul prezentat mai sus *nu respinge* revendicările israeliene, *ci reiterează* întrebările cu privire la universalismul sau particularismul revendicărilor privind proprietatea/controlul, continuitatea controlului, care au fost deja ridicate și de către liderii israelieni înșiși. Pe lângă exemplele discutate, faptul că cruciadele au durat câteva secole și s-au încheiat cu un eșec cel puțin temporar în atingerea obiectivului central este o altă mărturie a faptului că dominația militară și politică a fost exercitată asupra acestui teritoriu de o altă entitate. De asemenea, este posibil ca unii reprezentanți ai acestei entități să fi decis sau nu să numească unele dintre aceste locuri patria lor: au existat cruciați care au devenit palestinieni, arabi, otomani sau s-au alăturat unei comunități evreiești? Confuziile între prezența pe un teritoriu și controlul acestuia pot fi considerate normale mai ales în discursul de motivare politică, dar politicile de stat și relațiile internaționale necesită, în general, un cadru mai concis pentru a produce rezultate durabile.

În mod similar, nici palestinienii nu pot emite o pretenție universală legată de controlul istoric al acestei regiuni, astfel încât să ceară continuitate și exclusivitate în ceea ce privește conducerea teritoriului. Acest lucru nu se datorează neapărat faptului că unele afirmații israeliene specifică faptul că palestinienii nu sunt „*filistinii din Biblie*” sau că populația greacă era prezentă pe acest țărm al Mării Mediterane în Antichitate – nu palestinienii („*Triburile evreiești sunt unite sub regele Saul. El este învins de filistenii, care nu sunt palestinieni, ci un popor grec navigator de pe coastă și care alege un nou rege, David, care întemeiază Regatul Israelului. Și este unit timp de 80 de ani și apoi se desparte*” – V08), dar există dovezi clare că alte entități au exercitat controlul asupra teritoriilor disputate de-a lungul istoriei

și fie și-au dezvoltat civilizațiile aici, fie au utilizat resursele din această regiune pentru a-și dezvolta civilizațiile în alte părți ale lumii, în ciuda prezenței evreilor sau palestinienilor.

Din perspectiva societății moderne, este, de asemenea, important să analizăm afirmația conform căreia palestinienii nu erau prezenți în Palestina în Antichitate. În primul rând, se pune întrebarea dacă palestinienii din prezent trebuie să fie cei care au trăit în Palestina istorică timp de milenii: palestinienii din prezent pot fi sau nu succesorii populațiilor indigene antice, greci sau alte popoare maritime, de origine mesopotamiană, egipteană, romană, otomană, europeană sau orice alt descendent. Fiecare națiune, inclusiv cea palestiniană modernă, ar trebui să fie capabilă să decidă singură cum să utilizeze elementele identitare în organizarea propriei populații. Într-un spațiu care se mândrește cu faptul că a găzduit timp de secole/milenii populații multietnice și multireligioase (cel puțin Libanul istoric, Siria, Iran), promovarea argumentului de a recunoaște o națiune sau drepturile politice ale acesteia doar dacă se demonstrează o strămoșie străveche sau o origine geografică personală poate fi destul de bizară.

În al doilea rând, o caracteristică a filistenilor menționați în Biblie este că populația evreiască nu a avut tot timpul relații bune cu ei. Acest lucru nu va fi considerat un argument faptic, dar, din punct de vedere lexical, dacă cineva era prezent în Palestina istorică, era numit filistin și nu avea relații bune cu grupurile evreiești, posibilitatea de a fi un palestinian nu poate fi pur și simplu exclusă. Nu a fost identificată nicio afirmație semnificativă în sursele care prezintă perspective palestinienilor care să pună la îndoială prezența strămoșilor israelieni sau evrei în Palestina istorică. *Obiecțiile se referă la alte argumente, nu la „prezența” istorică.*

Un alt set important de revendicări de natură istorică formulate de premierul Netanyahu implică faptul că teritoriul viitorului Israel și al teritoriului palestinian ocupat era un teren sterp/pustiu înainte de Mișcarea Sionistă: „Arabii care au cucerit pământul l-au lăsat practic sterp, nu l-au transformat niciodată în casa lor. Era un pământ sterp... practic era un pământ gol... și în secolul al XIX-lea ideea de a reveni anul viitor la Ierusalim a devenit o realitate” (V09). Declarații ale unor vizitatori precum Mark Twain și Arthur Stanley (de la curtea britanică a reginei Victoria) sunt prezentate publicului (V09). Astfel de concepte de teren sterp/pustiu nu sunt clare: nu există un standard care să precizeze minimul de construcții pe unitatea de suprafață pentru a o clasifica drept locuită (unitatea de suprafață care trebuie analizată este, de asemenea, neclară), unele țări cuprind mari deșerturi nelocuite și nu pot fi deposedate de suveranitatea lor asupra unor mari suprafețe

nelocuite. De asemenea, construirea de zgârie-nori nu este un standard nici măcar în era contemporană, unele țări nu au orașe mari sau clădiri înalte, iar populația lor continuă să le numească patrii. Există materiale terțe care indică prezența umană (palestiniană, arabă, otomană sau de altă etnie, de religie musulmană, creștină și iudaică) în regiune. Jewish Voice for Peace (organizație care se opune zionismului) menționează într-un document (Jewish Voice for Peace, 2017) că, în 1946, existau 29 de orașe, iar cele mai mari trei orașe (Ierusalim, Haifa și Jaffa) aveau 70.000 de palestinieni și 30.000 de evrei. Un studiu GIS Science din 2022 a estimat că, la sfârșitul secolului al XIX-lea, din cele 864 de așezări identificate, 697 se aflau în limitele Palestinei otomane și aveau o populație de aproximativ 335.000 de locuitori (Zohar, 2022).

Întrebarea principală a acestei cercetări este legată de recente revendicări privind „Ierusalimul drept capitală a Israelului”. Afirmația a fost și este legată de legea israeliană din 2018 care, printre altele, a proclamat Ierusalimul drept capitală a Israelului, primind confirmarea SUA prin relocarea ambasadei americane la Ierusalim, în 2018. Țări precum Australia au urmat SUA, dar au renunțat la recunoaștere în 2022, cerând soluționarea disputei privind Ierusalimul pe cale pașnică (NPR, 2022).

Afirmațiile care au provocat reacții din partea palestinienilor și a mai multor reprezentanți ai comunității internaționale pot fi rezumate prin declarația premierului Netanyahu la inaugurarea ambasadei SUA la Ierusalim, în 2018: „*Fie ca deschiderea acestei ambasade în acest oraș să răspândească adevărul departe și pe scară largă și fie ca adevărul să avanseze o pace durabilă între Israel și toți vecinii noștri... Dumnezeu să binecuvânteze Statele Unite ale Americii și Dumnezeu să binecuvânteze Ierusalimul, capitala eternă și indivizibilă a Israelului*” (V06).

Revendicarea „eternității” poate fi derivată sau legată de eternitatea pământului evreiesc analizată anterior, care în imaginarul social al populației israeliene din prezent poate fi o convingere absolută. Dintr-o astfel de perspectivă, întreruperile de prezență a regatelor evreiești în Palestina istorică pot fi privite ca o stare excepțională și temporară. Dar și alte entități care au guvernat teritoriile din această regiune sau din întreaga regiune pot, ipotetic, să pretindă același lucru. În orice caz, nu există date istorice care să revendice în mod universal partea de eternitate din trecut, iar partea de viitor nu este evaluată în acest studiu.

În materialele analizate, palestinienii nu par să oglindească revendicările israeliene cerând o „eternitate” similară, ci se concentrează pe menționarea evacuărilor generației actuale, a părinților și a bunicilor. Acest lucru nu înseamnă

că nu există surse documentare legate de prezența lor, ci faptul că revendicările de acest tip nu sunt împinse în discursurile publice.

Statutul „indivizibil” al Ierusalimului este un argument care nu necesită nicio analiză: în cea mai mare parte a existenței sale din ultimele două milenii, Ierusalimul a fost divizat, dacă luăm în considerare cel puțin multiplele reprezentări religioase din acest oraș. Dacă divizarea se referea doar la bariere fizice, fără a lua în considerare controlul politic sau administrativ, este posibil să fi fost prezente și ziduri sau garduri. Excluderea declarativă a palestinienilor din Ierusalim sau, dimpotrivă, excluderea israelienilor de către palestinieni poate fi evaluată ca fiind conflictuală în condițiile actuale. Afirmția israeliană merge mai departe și face ca recunoașterea SUA să fie doar marginal de relevantă: „*Recunoașterea (de către SUA) a Ierusalimului drept capitală nu este sursa faptului că Ierusalimul este capitala noastră, acest lucru este un dat. Ierusalimul este capitala evreiască mult mai mult decât este Londra pentru Marea Britanie...*” (V04).

Această poziție a determinat declarații dure din partea conducerii Hamas, care, în ciuda durității lor, pot fi evaluate mai degrabă ca răspunsuri la presiunile israeliene („*Este timpul să le spunem palestinienilor: abandonați fantezia de a distruge Israelul, abandonați fantezia că veți cuceri Ierusalimul*” V07) decât ca inițiative proprii: „*Mesajul nostru este foarte clar...: Ierusalimul este unul singur, este unit, nu există un Ierusalim de Est sau de Vest. Este palestinian, arab și musulman și este capitala statului Palestina și spun astăzi că Palestina este de asemenea unită și împreună de la Mare la Râu. Ea nu acceptă nicio scindare sau două state sau orice alt stat. Palestina este pentru noi și Ierusalimul este tot pentru noi*” (A14). În ciuda revendicărilor universale asupra Ierusalimului, ambele părți par să păstreze simțul realității și, pe lângă revendicările absolute, recunosc și existența celuilalt și posibilitatea de a ajunge la un acord. De exemplu, liderul Hamas recunoștea, în 2017, posibilitatea de a ajunge la un acord bazat pe frontierele din 1967, dacă Ierusalimul va fi capitala Palestinei și dacă va fi acceptat dreptul la întoarcere (V11). Cu toate acestea, un stat palestinian care să cuprindă Cisiordania este respins constant de către liderii israelieni în sursele analizate, dar aceștia sunt de acord, de asemenea, că palestinienii sunt prezenți și că trebuie găsită o soluție.

În V09 se menționează că Declarația Balfour din 1917 afirma disponibilitatea guvernului britanic de a favoriza înființarea unui „*cămin național*”, și nu a unui stat. Premierul Netanyahu continuă, afirmând că britanicii au oprit atunci migrația din Europa, iar Mișcarea Sionistă a trebuit să negocieze în continuare cu SUA.

El îl consideră pe Theodor Herzl drept un Moise modern și menționează că Herzl a încercat să negocieze cu otomanii, dar nu a reușit (V09).

Afirmția premierului Netanyahu că sionismul începe cu Avraam (V08) confirmă ceea ce susțin alți autori: relocarea populației evreiești în Palestina istorică nu a început sau nu a fost, inițial, luată în considerare cu puțin timp înainte de 1917 sau 1948. Un articol din 2011 sugerează că Israelul, fiind o entitate colonizatoare, este mai degrabă un mit: „*...evreii își restabiliseră deja prezența în mod independent în Țara lor cu mult înainte ca britanicii și francezii să desființeze Imperiul Otoman*” (Gold, 2011, p. 84). Premierul Netanyahu menționează, de asemenea, că Israelul a utilizat o economie socialistă înainte de reformele relativ recente.

REVENDICĂRI LEGATE DE DREPTURI, LEGITIMITATE

Noțiunea de stat, în sensul de stat palestinian, apare relativ des în videoclipurile liderilor israelieni, dar nu într-o manieră unitară: uneori, Gaza este prezentată ca fiind un stat palestinian (V01), alteori se sugerează că și Iordania ar fi un stat palestinian (V03), iar în multe cazuri, ideea unui stat palestinian este respinsă (V04). Afirmția „*nu toți cei din lume care doresc un stat obțin unul*” (V03) ar putea fi o afirmație valabilă pentru o perioadă limitată sau o situație particulară, dar, în același timp, în prezent, Israelul este dovada că unii dintre cei care doresc un stat obțin unul.

Majoritatea afirmațiilor liderilor Hamas sunt diferite atât în ceea ce privește domeniul de aplicare, cât și în ceea ce privește reprezentarea conflictului. Prezența, actualmente, a israelienilor sau a strămoșilor lor nu este pusă la îndoială. Hamas se prezintă ca o mișcare patriotică, o mișcare de eliberare într-un cadru de referință islamic și aparținând „*Scolii Frăției*” (V11). În general, dreptul la existență (a statului palestinian) nu este fluturat prea des. Cu toate acestea, dreptul la rezistență este menționat (V12).

Principalele revendicări palestiniene identificate în sursele analizate se referă la legitimitate: legitimitatea „*ocupației, agresiunii*” (V11). Khaled Meshaal explică faptul că războiul nu este religios, că nu este îndreptat împotriva evreilor, ci a „*ocupantului israelian*” (V11), ceea ce ridică întrebări cu privire la caracterul religios al conflictului. Deși componentele religioase sunt prezente de ambele părți și pot diferi în ceea ce privește revendicările legate sau determinate de religie, aceasta nu este, cu siguranță, componenta centrală a conflictului. Liderii israelieni din interviurile analizate menționează religia și insistă asupra rolului Bibliei, în special în civilizația occidentală, în timp ce liderii palestinieni susțin, de exemplu, că „*Palestina este cauza Ummei*” (V11).

Întrucât ambele tabere revendică aspirații naționale în conflict, trebuie recunoscut faptul că noțiunea de stat are numeroase și diverse implicații pe glob și că ambele cauze sunt susținute de terțe părți, fie că este vorba doar temporar sau pe termen lung. De asemenea, tipul sau volumul sprijinului nu sunt unitare sau comparabile pentru cele două tabere.

În ceea ce privește conceptul de „pace”, pozițiile sunt diferite. Liderii israelieni susțin, de exemplu: „Gaza nu caută pacea pe termen lung” (V01), „nu va exista niciodată o pace bazată pe un Ierusalim divizat” (V04), „luptați împotriva Iranului și obțineți pacea” (V03), „pacea va fi obținută prin forță” (V03), „în momentul în care își vor depune armele (vecinii), va fi pace” (V03), „nu faci pace cu cei slabi, faci pace cu cei puternici” (Israel) (V08) etc. Liderii palestinieni menționează în mod repetat că mai multe religii au trăit în pace pe tot acest teritoriu din punct de vedere istoric (V11, A13). Celălalt tip de afirmații este că atât acordurile de la Oslo (V11), cât și inițiativa de pace arabă din 2002 (V12) nu au dus nicăieri: prima este acum respinsă de palestinieni (Israelul pare să semnaleze, de asemenea, nemulțumirea față de acordurile de la Oslo – V02), iar cea de-a doua a fost „îngropată” de Israel și SUA (V12).

Prin urmare, se reține că condițiile de pace ale Israelului gravitează în jurul păstrării Cisiordaniei, păstrării în întregime a Ierusalimului, dezarmării vecinilor, abordării pașnice a Iranului (ceea ce reprezintă o problemă circulară, deoarece Iranul susține în principal Palestina și cere, printre altele, o rezolvare a conflictului). Pe de altă parte, Hamas cere, de asemenea, *suveranitatea asupra Ierusalimului, suveranitatea Cisiordaniei și recunoașterea dreptului la întoarcere*. Principalele caracteristici ale revendicărilor legate de Ierusalim sunt faptul că orașul este foarte important în imaginarul social al ambelor părți și, în al doilea rând, acestea pot fi analizate și din perspectiva „*cererilor maximaliste*”, utile pentru a obține concesii în eventualele negocieri viitoare. Cu toate acestea, toate celelalte condiții par a fi, în principiu, nenegociabile.

Sursele documentare analizate nu par să menționeze problema despăgubirilor și a cererilor de despăgubire. Cu toate acestea, acest aspect pare să fi fost luat în considerare, cel puțin în unele cazuri, atât la nivel regional, cât și internațional (Heller, 2006), (UNGA, 2006), (B'Tselem, 2017). Din perspectiva opusă, Israelul pare să fi pregătit o cerere de despăgubire din partea altor țări arabe, precum Tunisia, Libia, Maroc, Iraq, Siria, Egipt, Yemen și Iran (The Times of Israel, 2019). În articol se menționează că Autoritatea Palestiniană ar fi cerut 100 de miliarde de dolari ca despăgubiri pentru bunurile lăsate în urmă de populația arabă care a părăsit teritoriul actual al Israelului. Alte revendicări sunt enumerate în *tabelul 2*.

Tabelul 2. Rezumat al revendicărilor universale și al pretențiilor identificate în sursele documentare

Nr. revendicare	Revendicare	Universal/particular	Comentariu
C1	Prezența palestiniană din cele mai vechi timpuri	Posibil universală	Revendicări concurente, care nu se exclud reciproc
C2	Prezența evreilor din cele mai vechi timpuri	Posibil universală	
C3	Control exclusiv sau continuu evreiesc sau palestinian asupra teritoriului Palestinei istorice	Particular	Nu este susținut de documente istorice
C4	„Pământul lui Israel a fost întotdeauna evreiesc”	Particular	Depinde de definiția termenului „întotdeauna”, printre altele
C5	Filistinii nu sunt palestinieni	Particular	În principiu, acest lucru trebuie spus de către palestinieni, în primul rând, dacă se ia în considerare principiul autodeterminării.
C6	Palestina istorică era un pământ pustiu în secolul al XIX-lea	Particular	Afirmație relativă, nu poate fi evaluată cu precizie
C7	Ierusalim, capitala eternă și indivizibilă a Israelului	Particular	Revendicări concurente
C8	Un Ierusalim unic, unit, capitală a Palestinei	Particular	
C9	Acordurile de la Oslo nu sunt relevante pentru ambele părți	Posibil universală	Ambele părți par să respingă beneficiile sau rolul acestuia
C10	Vom găsi o cale de a face pace, se va întâmpla (V03)	Posibil universală	Nu este clar definită
C11	Lupta împotriva Iranului și realizarea păcii în regiune	Particular	-
C12	Israelul înconjurat de Hezbollah, Daesh, Hamas, Siria, Iran (V04)	Particular	Există, de asemenea, Egipt, Iordania, Liban, alte țări

Nr. revendicare	Revendicare	Universal/particular	Comentariu
C13	Instabilitatea din Orientul Mijlociu nu are nimic de-a face cu Ierusalimul sau Israelul (V04)	Particular	-
C14	Ceea ce îi interesează pe toți cei din această zonă este cum să blocăm, cum să împiedicăm Iranul să se transforme într-un imperiu șiiit de la Teheran până în Orientul Mijlociu (V04).	Particular	Nu neapărat, palestinienii, cu siguranță, nu sunt de acord cu acest lucru
C15	Ne-am retras la liniile din 1967 în Gaza în urmă cu aproximativ 15 ani (V05).	Particular	Condiționat, parțial, intervievatorul a oferit contraargumente. În plus, liniile din 1967 nu se referă doar la Gaza
C16	Acestea nu sunt teritorii ocupate; sunt teritorii în litigiu (V05)	Particular	Diferite organizații internaționale și țări, inclusiv palestinienii, le numesc teritoriu ocupat
C17	Iranul este de 50 de ori mai periculos decât Coreea de Nord (V10)	Particular	-
C18	Președintele Trump a transmis un mesaj poporului palestinian: rezolvarea problemei celor două state s-a încheiat (Saeb Erekat A18)	Particular	-

OBSERVAȚII FINALE ȘI CONCLUZII

În cercetarea de față au fost analizate o serie de revendicări legate de „Ierusalimul drept capitală a Israelului”, împreună cu o serie de revendicări istorice sau conexe. Principalul scop al analizei a fost de a stabili caracterul universal/absolut sau al revendicărilor identificate. În unele cazuri, a fost oferită o justificare pentru stabilirea tipului de revendicare.

Cele mai multe dintre sursele primare selectate conțin interviuri video cu lideri politici israelieni sau palestinieni. Nu a fost analizat nivelul de reprezentativitate al declarațiilor și afirmațiilor pentru diverse grupuri. Au fost prezentate doar cele mai relevante afirmații pentru subiectul selectat.

Nu există niciun motiv pentru a analiza mai întâi afirmațiile israeliene și ulterior pe cele ale Hamas. Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că decizia Israelului de a codifica într-o lege unitatea și deplinătatea Ierusalimului drept capitală a Israelului a generat numeroase relatări în mass-media, chiar dacă pozițiile israeliene și palestiniene în această privință erau cunoscute. Analiza popularității videoclipurilor selectate nu este concludentă, deoarece ar putea fi influențată de popularitatea platformei de publicare și de mărimea audienței acesteia. Evenimentele de fond din momentul interviurilor sau al declarațiilor ar putea, de asemenea, să influențeze popularitatea rapoartelor mediatice privind afirmațiile legate de Ierusalim ca fiind capitala uneia sau alteia dintre părțile implicate în conflict.

Limbajul utilizat atât de liderii israelieni, cât și de cei palestinieni este specific unei situații conflictuale. Luările de poziție rareori prezintă abordări sistematice ale unuia dintre cele mai lungi și mai complexe conflicte moderne, ele înglobează în general, în linii mari, o sumă de argumente, fie ele legate sau nu, piese de cadre, rapoarte, tratate, menite întotdeauna să sublinieze ideea centrală selectată. În plus, sunt foarte des întâlnite tranziții între reprezentări factuale, mituri, dorințe, valori spirituale sau morale, descrierea percepțiilor, formularea unor cerințe maxime și alte tipuri de argumentări. Multe afirmații pot fi caracterizate, în cele din urmă, ca fiind bine cunoscute, larg acceptate, dar cele care pot fi catalogate ca fiind universale/absolute, în sensul definit în această cercetare, sunt foarte puține. *Un aspect notabil este utilizarea imprecisă a unor noțiuni precum prezența în Palestina istorică și exercitarea puterii politice asupra teritoriului.*

Ierusalimul drept capitală a Israelului este un concept care poate fi asociat cu ceea ce premierul Netanyahu numește o schimbare de politică: în loc să se confrunte cu palestinienii (V09), s-ar putea merge în jurul lor și să se ajungă la alte națiuni arabe din regiune. Acest lucru a dus, se pare, la succesul Acordurilor Abraham, printre altele, și dacă va da rezultate sau nu rămâne de văzut. *Revendicările palestinienilor legate de Ierusalim fac parte din poziția lor în conflict, dar nu recurg la revendicări istorice în același mod în care o fac israelienii, ci se concentrează mai mult pe secolul trecut.* În toate cazurile, în ciuda revendicărilor israeliene și palestiniene, Ierusalimul nu este unit, nu a fost în ultimele două milenii, dar, în ceea ce privește caracterul etern, poate spera să supraviețuiască acestui conflict, într-un fel sau altul.

Israelul se mândrește cu faptul că este puterea tehnologică cu cea mai rapidă creștere din lume, iar acest lucru se extinde și la nivel economic pe întreg parcursul său, de când există ca stat. Cu toate acestea, în ciuda utilizării celor mai recente tehnologii și tipuri de armament, Israelul a mărit, de asemenea, pedeapsa pentru lapidare până la 20 de ani, în 2015. Mulți termeni pot avea sensuri diferite, în funcție de context. Opiniile publice se bazează, în general, atât pe experiențele personale, cât și pe sursele de informare, iar realitatea noastră din secolul al XXI-lea poate continua să ne pună la încercare înțelegerea și interpretarea conceptelor noi și vechi în același timp.

BIBLIOGRAFIE:

1. B'Tselem. (2017). *Israel effectively bars compensation to Palestinians: Claims for damages down 95%*. B'Tselem – The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories, https://www.btselem.org/press_releases/201703_getting_off_scot_free, accesat la 12 august 2023.
2. Gold, D. (2011, toamna). *The Myth of Israel as a Colonialist Entity: An Instrument of Political Warfare to Delegitimize the Jewish State*. În *Jewish Political Studies Review*, vol. 23, nr. 3/4, pp. 84-90.
3. Hammond, S.J. (2009). *Political Theory – An Encyclopedia of Contemporary and Classic Terms*. Westport, CT: Greenwood Press.
4. Heller, C. (2006). *Israeli court allows Palestinians to claim damages*, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/israeli-court-allows-palestinians-claim-damages>, accesat la 12 august 2023.
5. ICRC. (2015). *The applicability of IHL to terrorism and counterterrorism*. Geneva: International Committee of the Red Cross.
6. Jewish Voice for Peace. (2017). *What was Palestine like before the Nakba?* Berkeley, CA (SUA): Jewish Voice for Peace/An Education Project.
7. NPR. (2022). *Australia says it will end its recognition of Jerusalem as Israel's capital*, <https://www.npr.org/2022/10/18/1129609399/australia-will-end-recognition-of-jerusalem-as-israel-capital>, accesat la 12 august 2023.
8. Scruton, R. (2007). *The Palgrave Macmillan Dictionary of Political Thought, Third edition*. Palgrave Macmillan: New York.
9. The Times of Israel. (2019). *Israel said set to seek \$250b compensation for Jews forced out of Arab countries*. The Times of Israel, <https://www.timesofisrael.com/israel-said-set-to-seek-250b-compensation-for-jews-forced-out-of-arab-countries/>, accesat la 21 august 2023.
10. UNGA. (2006). *General Assembly Establishes Register of Damage Arising from Construction of Wall by Israel in Occupied Palestinian Territory*. United Nations Plenary, GA/10560, <https://press.un.org/en/2006/ga10560.doc.htm>, accesat la 12 august 2023.

11. Wafa News Agency. (2018). *President Abbas: Jerusalem is the eternal capital of Palestine*. Palestine News & Info Agency, <https://english.wafa.ps/Pages/Details/94863>, accesat la 21 august 2023.
12. Wootliff, R. (2018). *The Times of Israel*. Final text of Jewish nation-state law, aprobat de Knesset la 19 iulie 2023, <https://www.timesofisrael.com/final-text-of-jewish-nation-state-bill-set-to-become-law/>, accesat la 12 august 2023.
13. Zohar, M. (2022). *A land without people? The GIScience approach to estimating the population of Ottoman Palestine towards the end of the 19th-century*. *Geography*, vol. 141, ISSN 0143-6228, <https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2022.102672>, accesat la 21 august 2023, p. Funded by the Israel Science Foundation.